

Sammandrag av Akava Works-rapport 3/2025

**Arbetsförhållanden och arbetsförmåga för de anställda som överförts till
välfärdsområdena**

Inrättandet av välfärdsområdena innebar den största överlåtelsen av en rörelse i Finlands historia. Tidigare undersökningar har visat att stora organisationsförändringar av den här typen påverkar personalens arbetshälsa. I denna undersökning granskade man hur den upplevda arbetsförmågan hos personalen inom social- och hälsovårdstjänsterna samt arbetsförhållandena förändrades efter att välfärdsområdena inrättades.

Materialet bestod av svaren på de arbetshälsoenkäter som Arbetshälsoinstitutet har genomfört i kommunerna, sjukvårdsdistrikten, samkommunerna för social- och hälsovården och inom välfärdsområdena. I undersökningen jämförs enkätmaterial från 2021–2022 (före välfärdsområdesreformen, N=41 700) samt enkätmaterial från 2023–2024 (cirka ett år efter reformen, N=71 000) och material från hösten 2024 (knappt 2 år efter reformen, N=39 800). Den upplevda arbetsförmågan och arbetsförhållandena analyserades i hela materialet samt per yrkesgrupp.

Resultaten från undersökningen visar att det skedde förändringar i arbetsförmågan och arbetsförhållandena för välfärdsområdenas personal efter välfärdsområdesreformen. Den upplevda arbetsförmågan försämrades först i enkäten från 2023/2024, men förbättrades sedan och nådde nästan samma nivå som före reformen i enkäten från hösten 2024. I fråga om arbetsförhållandena upplevde många en försämring. Andelen som upplevde osäkerhet i arbetet, arbetsplatsmobbing och bristande påverkansmöjligheter ökade. Organisationernas beslutsfattande upplevdes också oftare än tidigare som orättvist, även om situationen hade förbättrats något i den enkät som genomfördes hösten 2024. Även positiva förändringar noterades, bl.a. upplevde man i lite mindre utsträckning än tidigare att det råder en obalans mellan insatsen och lönen, och färre än tidigare arbetade en över 40 timmar lång arbetsvecka.

Baserat på resultaten ser det ut som om övergången till välfärdsområdena inte har förbättrat personalens arbetsförhållanden och inte heller arbetshälsan. Enligt vissa indikatorer har situationen rentav blivit sämre, men inte drastiskt mycket sämre. Även om arbete inom social- och hälsovården är förknippat med avsevärda resursfaktorer så är arbetet inom många yrken inom social- och hälsovården fortsättningsvis mycket belastande, och det behövs sätt att minska belastningen och göra det lättare att orka. Baserat på de observationer som gjorts i denna undersökning bör man inom välfärdsområdena särskilt fokusera på att minska osäkerheten i arbetet, lyssna på personalen i samband med beslutsfattande och utveckla beslutsfattandet inom organisationen. Inom välfärdsområdena behövs dessutom stöd till anställda med nedsatt arbetsförmåga – och det finns många sådana inom välfärdsområdena.